dr hab. Przemysław Prządka
Katedra i Klinika Chirurgii
Wydział Medycyny Weterynaryjnej
Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu
ul. Pl. Grunwaldzki 51, 50-345 Wrocław

Wrocław 06.05.2024r.

RECENZJA

rozprawy doktorskiej lek. wet. Magdaleny Morawskiej-Kozłowskiej

pt. „Określenie częstotliwości występowania powikłań oraz zmiany kąta nachylenia plateau kości piszczelowej w długoterminowym leczeniu psów po wykonanym zabiegu TPLO"

Podstawą formalną wykonania niniejszej recenzji jest uchwała Rady Naukowej Dyscypliny Weterynaria Uniwersytetu Warmińsko–Mazurskiego w Olsztynie z dnia 5 kwietnia 2024r. Przedstawiona do recenzji praca doktorska została wykonana w Katedrze Chirurgii i Rentgenologii z Kliniką Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu Warmińsko–Mazurskiego w Olsztynie, pod kierunkiem promotora dr hab. Yauheni Zhalniarovich, prof. UWM.

Zerwanie więzadła krzyżowego doczaszkowego u psów jest jednym z najczęstszych schorzeń ortopedycznych kończyny miednicznej leczonych chirurgicznie u tego gatunku zwierząt. Utrata funkcji omawianego więzadła prowadzi do niestabilności chorego stawu kolanowego, pogłębiając rozwój zmian zwyrodnieniowych, zwykle obecnych już przed zerwaniem więzadła krzyżowego doczaszkowego. Na przestrzeni lat opisano i stosowano różne chirurgiczne techniki leczenia wspomnianej wyżej patologii stawu kolanowego. Techniki chirurgiczne stosowane w leczeniu zerwania więzadła krzyżowego doczaszkowego u psów można podzielić na: wewnątrzstawowe, zewnątrzstawowe oraz obecnie bardzo popularne techniki osteotomii kości piszczelowej. Wśród tych ostatnich technik szczególnie często stosowana jest obecnie tzw. technika TPLO polegająca na osteotomii niwelującej kąt nachylenia plateau kości piszczelowej. Dlatego podjęty przez lek. wet. Magdalenę Morawską-Kozłowską temat badań w mojej ocenie

jest ciekawy i aktualny, zwłaszcza, że badania mają charakter wielokierunkowy a część z zaprezentowanych wyników dotyczy oceny długoterminowych zmian zachodzących w stawie kolanowym po wykonanej procedurze TPLO.

Rozprawa doktorska lek. wet. Magdaleny Morawskiej-Kozłowskiej pt. „Określenie częstotliwości występowania powikłań oraz zmiany kąta nachylenia plateau kości piszczelowej w długoterminowym leczeniu psów po wykonanym zabiegu TPLO" została mi przedstawiona do recenzji w formie oprawionego wydruku komputerowego. Cała praca liczy 112 stron i obejmuje 18 tabel, 11 rycin i 1 wykres. Praca składa się ze: strony tytułowej w języku polskim i angielskim, podziękowań, oświadczeń Promotora i Doktorantki (bez podpisów), streszczeń w języku polskim i angielskim, spisu treści, wykazu skrótów i oznaczeń oraz poszczególnych rozdziałów z podrozdziałami, obejmującymi wstęp, cel pracy, materiały i metody, wyniki, dyskusję, wnioski, piśmiennictwo, wykaz tabel, wykaz rycin i wykaz wykresów.

Początkowa część wstępu pracy doktorskiej wprowadza czytelnika w szczegółowy opis anatomiczny stawu kolanowego ze szczególnym uwzględnieniem makro- i mikroanatomii więzadła krzyżowego doczaszkowego u psów. Poza częścią opisu anatomicznego Doktorantka we wstępie wprowadza również czytelnika w zagadnienia dotyczące funkcji omawianego więzadła krzyżowego oraz biomechanikę zarówno zdrowego stawu kolanowego, jak i chorego z uszkodzonym więzadłem krzyżowym doczaszkowym. Ostatnia cześć wstępu jest poświęcona zagadnieniom dotyczącym uszkodzeń więzadła krzyżowego doczaszkowego. Doktorantka wyjaśnia w tej części wstępu etiopatogenezę omawianej patologii oraz prezentuje postępowanie diagnostyczne i możliwości chirurgicznego leczenia niestabilnych stawów kolanowych z powodu zerwania więzadła krzyżowego doczaszkowego. Całość wstępu została napisana w bardzo jasny i przystępny dla czytelnika sposób, co w mojej ocenie świadczy o dobrym przygotowaniu Doktorantki do podjętych badań. Wstęp recenzowanej pracy doktorskiej w dobry sposób

wprowadza czytelnika w zagadnienia podejmowane w dysertacji, co ułatwia zrozumienie i poruszanie się w dalszych rozdziałach pracy.

Cel pracy został jasno i precyzyjnie sformułowany w formie czterech celów obejmujących:

- określenie kąta pochylenia wyniosłości międzykłykciowej (TPA) u wybranych ras psów, u których wystąpiło zerwanie więzadła krzyżowego doczaszkowego,
- określenie występowania powikłań po zabiegu osteotomii wyrównującej poziom plateau kości piszczelowej (TPLO) u psów o masie ciała powyżej 30 kg,
- ocenę stopnia zrostu kości piszczelowej po wykonanym zabiegu osteotomii wyrównującej poziom plateau kości piszczelowej (TPLO) u psów o masie ciała powyżej 30 kg,
- określenie czy i w jakim stopniu zmienia się kąt pochylenia wyniosłości międzykłykciowej (TPA) po zabiegu TPLO wraz z upływem czasu.

Rozdział materiały i metody został podzielony na cztery części, odpowiadające poszczególnym punktom celów pracy doktorskiej. Taki sposób prezentacji pozwala czytelnikowi przeanalizować zaprezentowaną metodykę w odniesieniu do poszczególnych zagadnień podjętych w pracy. W mojej ocenie metodyka pracy doktorskiej została bardzo dobrze zaplanowana, co pozwoliło Doktorantce na uzyskanie wiarygodnych wyników badań i możliwość realizacji założonych celów pracy. Liczba zwierząt uwzględniona w badaniu w moim przekonaniu jest duża i w pełni wystarczająca do uzyskania rzetelnych wyników. Z mojego punktu widzenia na uwagę zasługuje fakt, że cześć przeprowadzonych ocen klinicznych trwała aż 12 miesięcy, co w przypadku badań prowadzonych z wykorzystaniem pacjentów klinicznych zasługuje na uznanie. Świadczy to jednocześnie o dużym zaangażowaniu i skrupulatnej pracy Doktorantki w prowadzonych badaniach.

Uzyskane wyniki podobnie jak w poprzednim rozdziale zostały przedstawione w czterech częściach w zależności od ocenianego zagadnienia, wynikającego z poszczególnych celów pracy.

Wyniki zostały zaprezentowane w jasny i przejrzysty sposób w postaci opisowej oraz przy pomocy tabel, rycin i wykresu. W mojej ocenie sposób prezentacji wyników pozwala na ich dokładną analizę, a zaprezentowane ryciny umożliwiają również ocenę kliniczną m. in. zaprezentowanych powikłań pooperacyjnych po zabiegach TPLO. Ciekawą i bardzo istotną częścią wyników są informacje dotyczące różnicy zmiany kąta TPA między pomiarem początkowym a końcowym wykonanym po 12 miesiącach od zabiegu. Fakt wzrostu wspomnianego kąta u wszystkich psów ocenianych w zaprezentowanych badaniach sprawia, że uzyskane wyniki mają nie tylko charakter poznawczy ale również aplikacyjny z możliwością ich zastosowania w codziennej praktyce chirurgicznej.

Dyskusja recenzowanej pracy doktorskiej została napisana z charakterystycznym dla całej monografii podziałem na cztery części, odpowiadającym poszczególnym celom pracy. Pierwsza część dyskusji w mojej ocenia powinna być uzupełniona o dodanie wyników własnych badań Doktorantki w celu porównania ich z zaprezentowanymi w tej części dyskusji wynikami innych autorów. W pozostałych trzech częściach dyskusji Doktorantka w bardzo interesujący i płynny sposób porównuje własne wyniki badań z doniesieniami innych autorów. Doktorantka w pracy doktorskiej wykorzystała 128 pozycji dobrze dobranego piśmiennictwa, co pozwala twierdzić, że znakomicie opanowała dostępną współczesną literaturę dotyczącą tematyki podejmowanej w pracy doktorskiej. Przełożyło się to na jakość wstępu oraz przede wszystkim na zaprezentowaną dyskusję będącą podsumowaniem całej pracy doktorskiej.

Na podstawie uzyskanych wyników Doktorantka przedstawiła cztery wnioski. W mojej ocenie pierwsze dwa wnioski wymagają przeredagowania ponieważ są powtórzeniem wyników. Ostatnie dwa wnioski, z tego samego powodu jak wyżej, wymagają częściowego przeredagowania a dokładnie usunięcia części będącej powtórzeniem wyników, pozostawiając tylko część dotyczącą właściwego wniosku który wynikał z uzyskanych rezultatów badań. Jednocześnie uważam, że przeredagowanie wniosków nie będzie stanowiło dla Doktorantki większego

problemu ponieważ w mojej ocenie gotowe wnioski pojawiają się w tekście wcześniejszych rozdziałów recenzowanej pracy doktorskiej.

Mając na uwadze fakt, że praca doktorska jest w formie monografii i wyniki przeprowadzonych badań mogą być publikowane w czasopiśmie naukowym pozwalam sobie na przedstawienie uwag, które mogą wpłynąć w moim przekonaniu na poprawę pracy przed drukiem. Jednocześnie zaznaczam, że wymienione uwagi nie obniżają wartości merytorycznej ocenianej dysertacji.

Uwagi:

- ujednolicenia wymaga numeracja poszczególnych rozdziałów spisu treści z odpowiadającymi im numerami rozdziałów w tekście pracy, zwłaszcza w miejscach w których Doktorantka odsyła czytelnika do wcześniejszych rozdziałów stosując numerację ze spisu treści nieodpowiadającą rzeczywistej numeracji rozdziałów w tekście np. „Badania zostały przeprowadzone na grupie badawczej z podrozdziału 3.2. U wszystkich zwierząt został wykonany zabieg TPLO zgodnie z procedurą opisaną w podpunkcie 3.2.1" (odpowiednia numeracja w tekście to punkt 1.6 podpunkt 1.6.1 strona 45.,

- poprawy wymagają niewielkie błędy edytorskie jak np. konieczność zmiany litery „I" z dużej na małą w tabeli 4 punkt 4 strona 40; litery „S" z dużej na małą w tabeli 5 strona 46 czy usunięcie znaku „?" w opisie ryciny 8 strona 63,

- brak jest informacji o udziale procentowym samic i samców w poszczególnych badanych grupach oraz informacji czy były jakieś różnice wynikające z płci,

- w tabeli 16 brakuje średniej wartości różnicy między kątem TPA końcowym a początkowym,

- na stronie 85 poprawy lub wyjaśnienia wymaga zapis cytat „(może opisowa?).

Podsumowując stwierdzam, że praca doktorska lek. wet. Magdaleny Morawskiej – Kozłowskiej pt. „Określenie częstotliwości występowania powikłań oraz zmiany kąta nachylenia plateau kości piszczelowej w długoterminowym leczeniu psów po wykonanym zabiegu TPLO" spełnia wymagania określone w art. 187 ustawy z dnia 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. Dz. U. z 2023r. poz. 742 ze zm.) stawiane kandydatom ubiegającym się o nadanie stopnia naukowego doktora. W związku z tym przedkładam Radzie Naukowej Dyscypliny Weterynaria Uniwersytetu Warmińsko – Mazurskiego w Olsztynie wniosek o dopuszczenie lek. wet. Magdaleny Morawskiej – Kozłowskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Przemysław Prządka